

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Hradci Králové rozhodl samosoudkyní JUDr. Ivonou Šubrtovou ve věci

žalobce: **V. P.**
zastoupen: Organizací pro pomoc uprchlíkům
Kovářská 4, 190 00 Praha 9

proti
žalovanému: **Ministerstvo vnitra**
se sídlem Nad Štolou 936/3, 170 34 Praha 7

v řízení o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 5. 6. 2017, OAM-103/LE-LE05-VL16-2016, ve věci mezinárodní ochrany,

takto:

- I. Žaloba se zamítá.
- II. Žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení.

Odůvodnění:

I. Předmět řízení

- 1. Shora označeným rozhodnutím žalovaného nebyla žalobci udělena mezinárodní ochrana dle ust. § 12, § 13, § 14, § 14a a §14b zákona č. 325/1999 Sb., o azylu, ve znění pozdějších předpisů („zákon o azylu“).

II. Obsah žaloby

- 2. Uvedené rozhodnutí napadl žalobce v celém rozsahu včas podanou žalobou, v níž obecně

namítal, že žalovaný v předchozím řízení porušil ustanovení § 3 a § 50 odst. 3 a 4 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „správní řád“) a ustanovení § 12 a § 14a zákona o azylu a čl. 3 Úmluvy o ochraně lidských práv a svobod a čl. 3 Úmluvy proti mučení. V doplnění žaloby prostřednictvím soudem ustanoveného zástupce žalobce namítal porušení § 14a zákona o azylu. Uvedl, že o mezinárodní ochranu požádal z důvodu obavy návratu na Ukrajinu, neboť místo jeho posledního bydliště bylo ve městě Antracyt v Luhanské oblasti, kde je válka. Připomněl, že o mezinárodní ochranu v České republice (dále jen „ČR“) neúspěšně žádal již v roce 2003 a upozornil na značný časový odstup obou žádostí a změny jak v aktuální situaci na Ukrajině, tak i v legislativě v důsledku transpozice příslušných směrnic Evropského parlamentu a Rady Evropské unie.

3. Žalobce má za to, že splňuje důvody pro udělení doplňkové ochrany podle ustanovení § 14a zákona o azylu. Citoval definici vážné újmy ve smyslu odst. 2 tohoto ustanovení a definici ozbrojeného konfliktu s odkazem na judikaturu Nejvyššího správního soudu. Namítá, že na části Ukrajiny, a to v oblasti Doněcka a Luhanska, probíhá vnitřní ozbrojený konflikt a odvolává se na jednotlivé zprávy o situaci na Ukrajině z února až dubna 2017 (s uvedením webových odkazů), které zmiňují počty zraněných a zabitých vojáků a civilistů, použití vojenské techniky a jednotlivé incidenty na vybraných místech Ukrajiny. Z uvedených zpráv rovněž vyplývá, že obě strany konfliktu porušují mezinárodní humanitární právo.
4. Žalobce vylučuje návrat do země původu, neboť jeho poslední místo bydliště ve vlasti bylo v Luhanské oblasti, kde dle uvedených zpráv ještě stále probíhá ozbrojený konflikt. Uvedl, že nehodlá nastoupit vojenskou službu, a za to mu hrozí trestní stíhání orgány země jeho původu, a je tedy pronásledován pro zastávání určitých politických názorů ve smyslu čl. 9 odst. 2 písm. a) kvalifikační směrnice. Navrhl, aby soud napadené rozhodnutí zrušil a věc vrátil žalovanému k dalšímu řízení.

III. Vyjádření žalovaného

5. Žalovaný ve svém vyjádření popřel oprávněnost žaloby, odkázal na obsah správního spisu a odůvodnění napadeného rozhodnutí, na jehož správnosti setrval. Připomněl, že v roce 2003 žalobce poprvé požádal o mezinárodní ochranu z ekonomických důvodů a z důvodu legalizace pobytu. Mezinárodní ochrana mu udělena nebyla, zamítavé rozhodnutí žalovaného bylo jako správné potvrzeno Krajským soudem v Brně i Nejvyšším správním soudem.
6. Žalovaný shrnul podstatné závěry odůvodnění napadeného rozhodnutí, opětovně uvedl, že snahu o legalizaci pobytu nelze podřadit zákonem taxativně vymezeným důvodům pro udělení mezinárodní ochrany. K obavě z povolání do armády připomněl, že branná povinnost a povinná vojenská služba patří k základním státoobčanským povinnostem, nejedná se o skutečnost azylově relevantní. Uvedené závěry podpořil odkazem na judikaturu Nejvyššího správního soudu. Navrhl, aby soud žalobu jako nedůvodnou v plném rozsahu zamítl.

III. Skutkové a právní závěry krajského soudu

7. Krajský soud projednal žalobu bez nařízení jednání v souladu s ustanovením § 51 odst. 1 zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního, v platném znění (dále jen „s. ř. s.“) za

výslovného souhlasu žalovaného a presumovaného souhlasu žalobce. Napadené rozhodnutí přezkoumal podle ustanovení § 75 odst. 2 s. ř. s. v mezích žalobních bodů.

8. V přezkumném řízení soud ze správního spisu ověřil následující rozhodné skutečnosti.
9. Dne 11. 2. 2003 žalobce podal v ČR první žádost o udělení mezinárodní ochrany (v ní uvedl, že Ukrajinu opustil v říjnu 2001 z ekonomických důvodů, dále mu bylo vyhrožováno kvůli působení v odborech, o azyl žádal z důvodu legalizace pobytu v ČR). Rozhodnutím žalovaného ze dne 15. 10. 2003 žalobci nebyl udělen azyl a nebyly shledány překážky jeho vycestování do země původu (dle tehdy platné právní úpravy). Krajský soud v Brně rozsudkem ze dne 27. 1. 2005 žalobu žalobce zamítl a Nejvyšší správní soud usnesením ze dne 29. 11. 2006, č. j. 8 Azs 130/2005-72 zamítl kasační stížnost žalobce pro její nedůvodnost.
10. Žalobce dne 16. 8. 2016 podal opakovanou žádost o udělení mezinárodní ochrany v ČR, v níž uvedl, že je ukrajinské národnosti i státní příslušnosti, pravoslavného vyznání, nemá žádné politické přesvědčení, nikdy se politicky neangažoval. Je rozvedený, má jednu dceru (nar. ...), která žije na Ukrajině. Dále uvedl, že v ČR pobýval v letech 2003-2007 a opětovně sem přijel v roce 2013 na cizí (litevské) doklady. Sdělil, že v průběhu předchozího azylového řízení se v ČR seznámil s lidmi, kteří vyřizovali Ukrajincům pobyt a sháněli pracovní síly. Do této činnosti se zapojil. Na Ukrajině si našel společníka, který po nějaké době zpronevěřil peníze klientů a zmizel. Podvedl klienty i žalobce. Klienti chtěli své peníze zpět. Jednou žalobce chytli, dali mu pár facek a dohodli se, že si to odpracuje. Odvezli ho na Ukrajinu do Antracytu v Luhanské oblasti, kde musel pracovat v dolech a splácet. To se mu nelíbilo, proto utekl do České republiky. Na Ukrajinu se vrátit nemůže, protože nyní je tam válka a doma se ho příbuzní zřekli.
11. V průběhu pohovoru ke svému pobytu v Antracytu uvedl, že někdy okolo roku 2008 nebo 2009 ho společník podvedl a zmizel, žalobci zůstaly dluhy. Po nějaké době mu klienti začali vyhrožovat. Nemohl s tím jít na policii, protože se jednalo o nelegální zprostředkování práce v ČR a zařizování víz. Klienti byli netrpěliví a chtěli po něm vrátit peníze. Nakonec ho chytli policisté (někteří klienti měli známé u policie), bez obvinění ho asi na týden zadrželi a učinili mu nabídku, že si může své dluhy odpracovat. Na Ukrajině to tak dle žalobce chodí. Odvezli ho do Antracytu, kde pracoval v dole. Nebyl tam nijak hlídáný, jen kontrolovali, zda chodí do práce. Vydělané peníze si brali na splácení dluhu a nechávali mu jen část na jídlo a ubytování. Žalobce dluží asi 40 lidem, kteří chtěli pracovat v ČR a každý zaplatil 400 USD, z čehož bylo asi 100 USD pro něho za zprostředkování. Někteří z nich měli příbuzné nebo známé u policie a z toho má žalobce problémy. Nyní dluh s úroky činí 25 tisíc USD. Pracoval tam asi jeden rok a pak utekl (resp. dohodl se se zaměstnavatelem), protože chtěl začít nový život. Dále uvedl, že v Antracytu nebyl hlášený k pobytu, bydlel na ubytovně, kde to ani nešlo. Doposud je hlášen k pobytu v domě svých rodičů v Čerkaské oblasti. Domů se vrátit nemohl, vyhodili ho, neboť jim vyhrožovali žalobcovi věřitelé. Poté pobýval a pracoval v různých městech (Kyjev, Čerkasy a další), dluh splácel. Peníze posílal věřitelům přes svou sestru. K dotazu žalovaného uvedl, že s potížemi způsobenými nezákonným jednáním tamních policistů se s žádostí o pomoc ve své vlasti na žádné státní orgány neobrátil. Uvedl, že uvedenou činnost vykonával víceméně dobrovolně, protože dlužil a nic jiného mu nezbývalo. Dále uvedl, že v době, kdy již byl v ČR, mu po vypuknutí konfliktu na Ukrajině přišlo předvolání do armády. Povolávací rozkaz osobně nedostal, převzala ho za něj sestra. Základní vojenskou službu již vykonal, do armády a války jít nechce, protože

nechce zemřít. Shrnul, že o mezinárodní ochranu žádá nejen z důvodu obav z problémů s lidmi, jimž dluží peníze, ale chce se vyhnout i nástupu do armády a nasazení do ozbrojeného konfliktu.

12. Součástí správního spisu jsou dále informace shromážděné žalovaným ohledně politické a bezpečnostní situace a stavu dodržování lidských práv na Ukrajině. Při posouzení žádosti žalobce žalovaný konkrétně vycházel ze Zprávy OHCHR o stavu lidských práv na Ukrajině ze dne 3. 3. 2006, Zprávy UNHCR - Posouzení mezinárodní ochrany v souvislosti s vývojem na Ukrajině ze září 2015, Zprávy Freedom House-Svoboda ve světě 2016 – Ukrajina ze dne 27. 1. 2016, Zprávy MZV USA o dodržování lidských práv na Ukrajině ze dne 13. 4. 2016, Výroční zprávy Amnesty International 2015/2016 ze dne 24. 2. 2016 a zprávy Amnesty International „Trest smrti“ z dubna 2016, Výroční zprávy Human Rights Watch 2016 - Ukrajina ze dne 27. 1. 2016, Informace MZV ČR, č. j. 103518/2016-LPTP ze dne 3. 6. 2016 a č. j. 110105/2014-LPTP ze dne 1. 8. 2014 a č. j. 115045/2015-LPTP ze dne 9. 10. 2015. Dále vycházel i ze spisového materiálu z předchozího prvního řízení žalobce o mezinárodní ochranu v roce 2003. Žalobci byla dána možnost dle ust. § 36 odst. 3 správního řádu se s uvedenými podklady seznámit a vyjádřit se k nim, jakož i učinit návrhy na doplnění dokazování. Uvedené možnosti využil, nevznel žádné výhrady, nenavrhл doplnění podkladů.
13. Z ustanovení § 28 odst. 1 zákona o azylu vyplývá, že mezinárodní ochranu lze udělit ve formě azylu nebo doplňkové ochrany; shledá-li ministerstvo při svém rozhodování, že jsou naplněny důvody pro udělení azylu podle § 12, 13 nebo 14, udělí azyl přednostně. Pokud správní orgán dospěje k závěru, že nebyly naplněny důvody pro udělení azylu jako vyšší formy mezinárodní ochrany, v souladu se zákonem posoudí, zda-li cizinec nesplňuje důvody k udělení doplňkové ochrany.
14. Podle § 12 zákona o azylu v platném znění se cizinci udělí azyl, bude-li v řízení o udělení mezinárodní ochrany zjištěno, že cizinec a) je pronásledován za uplatňování politických práv a svobod, nebo b) má odůvodněný strach z pronásledování z důvodu rasy, pohlaví, náboženství, národnosti, příslušnosti k určité sociální skupině nebo pro zastávání určitých politických názorů ve státě, jehož občanství má nebo, v případě že je osobou bez státního občanství, ve státě jeho posledního trvalého bydliště.
15. Z obsahu předloženého správního spisu vyplývá, že žalovaný se případem žalobce podrobně zabýval, posuzoval jeho azylový příběh na základě jeho výpovědí učiněných v řízení o mezinárodní ochraně, na základě výše uvedených informací o zemi původu a přihlédl i ke skutečnostem, které vyplynuly z prvního řízení žalobce o mezinárodní ochranu. Po provedeném přezkumném řízení dospěl soud k závěru, že žaloba **není důvodná**.
16. Výčet důvodů pro udělení azylu uvedených v § 12 zákona o azylu je taxativní a nelze je rozšiřovat o důvody další. Žalobce výslovně uvedl, že je bez politického přesvědčení, nebyl členem žádné politické strany ani zastáncem určitých politických názorů. Důvody svého odchodu z Ukrajiny s touto problematikou vůbec nespojoval, aplikace ustanovení § 12 písm. a) zákona o azylu proto na žalobce nedopadá.
17. Krajský soud po provedeném přezkumném řízení rovněž neshledal, že by žalobce mohl mít důvodnou obavu z pronásledování pro některý z důvodů uvedených v § 12 písm. b) zákona o azylu. Žalobce z vlasti poprvé odjel v roce 2001 z ekonomických důvodů, naposledy v roce 2013 kvůli věřitelům, jimž musel splácet dluh prací v dolech ve městě

Antracyt, kam byl za tím účelem odvezen. Uvedl, že důvodem jeho druhé žádosti o mezinárodní ochranu je obava z jednání věřitelů, obava z povolání do ukrajinské armády a nasazení do války na východě Ukrajiny.

18. Podle § 2 odst. 4 zákona o azylu se „*pronásledováním rozumí závažné porušení lidských práv, jakož i opatření působící psychický nátlak nebo jiná obdobná jednání anebo jednání, která ve svém souběhu dosahují intenzity pronásledování, pokud jsou prováděna, podporována nebo trpěna původci pronásledování.*“ Původcem pronásledování nebo vážné újmy se podle ustanovení § 2 odst. 6 zákona o azylu rozumí „*státní orgán, strana nebo organizace ovládající stát nebo podstatnou část území státu, jehož je cizinec státním občanem (...) nebo soukromá osoba, pokud lze prokázat, že stát, strana nebo organizace, včetně mezinárodní organizace, kontrolující stát (...) nejsou schopny nebo ochotny odpovídajícím způsobem zajistit ochranu před pronásledováním nebo vážnou újmu.*“ Podle ustanovení § 2 odst. 7 stejného zákona „*pronásledováním nebo vážnou újmu není, pokud se obava cizince z pronásledování nebo vážné újmy vztahuje pouze na část území státu, jehož státní občanství má (...) a může-li cizinec bezpečně a oprávněně odcestovat do jiné části státu, do ní vstoupit a v ní se usadit, a pokud s přihlédnutím k situaci v této části státu a k jeho osobní situaci v této části státu a) nemá odůvodněný strach z pronásledování ani nejsou dány důvodné obavy, že by mu zde brozilo skutečné nebezpečí vážné újmy, nebo b) má přístup k účinné ochraně před pronásledováním nebo vážnou újmu.*“
19. Z výše citované definice vyplývá, že o azylově relevantní pronásledování ze strany soukromých osob se jedná tehdy, jestliže by byla jejich činnost státními orgány podporována nebo tolerována, a nebo by stát nebyl schopen nebo ochoten zajistit odpovídající ochranu. Obavami z pronásledování a výhrůžek ze strany soukromých osob a nemožností domoci se ochrany státu se opakovaně zabýval Nejvyšší správní soud ve své judikatuře, v níž uvedl, že soukromé osoby mohou být původci pronásledování pouze za předpokladu, že státní orgány nejsou ochotny nebo odmítají poskytnout pomoc proti takovému jednání, nebo v případě, že takové jednání podporují či úmyslně přehlížejí (viz např. rozsudek ze dne 16. 9. 2008, č. j. 3 Azs 48/2008-57, či ze dne 15. 2. 2017, č. j. 1 Azs 312/2016-31). Nejvyšší správní soud v rozsudku ze dne 22. 12. 2005, č. j. 6 Azs 479/2004 – 41 uvedl: „*Aby bylo možné shledat absenci ochrany ze strany státu, musel by stěžovatel vyčerpát všechny reálně dostupné prostředky ochrany.*“ K uvedené problematice lze odkázat i na další rozsudky Nejvyššího správního soudu (ze dne 24. 11. 2016, č. j. 5 Azs 251/2016-19; ze dne 27. 6. 2005, č. j. 4 Azs 395/2004, či ze dne 10. 2. 2006, č. j. 4 Azs 129/2005), všechny zde citované rozsudky jsou dostupné na adrese www.nssoud.cz.
20. V projednávaném případě měl žalobce obavu z jednání věřitelů, tj. soukromých osob. Důvod jednání věřitelů (získat zpět své finanční prostředky, za něž nebyla poskytnuta odpovídající služba) nesouvisí s žádným z důvodů taxativně uvedených v § 12 písm. b) zákona o azylu. O azylově relevantní pronásledování se nejedná. Žalobce připustil, že jeho problémy s věřiteli spočívaly v nelegální činnosti (nelegální zprostředkování práce a falešných víz pro 40 osob), že věřitelům skutečně dlužil, poté co ho jeho společník podvedl a s vybranými penězi zmizel. Rovněž přiznal, že práci v dolech ve městě Antracyt vykonával víceméně dobrovolně, protože jinak by nebyl schopen vzniklý dluh splácet. Nebyl tam držen proti své vůli, po roce se dohodl se zaměstnavatelem, získal zpět svůj vnitřní pas a odjel, aniž by mu v odjezdu bylo jakkoli bráněno.
21. Žalobce vypověděl, že někteří věřitelé měli známé na policii a že ho do Antracytu odvezli policisté (resp. měl si dluh tímto způsobem odpracovat na jejich doporučení) s tím, že

„tak to na Ukrajině chodí“. Pokud byli do vymáhání dluhu po žalobci zapojeni i policisté, jak žalobce tvrdí, mohl se s žádostí o pomoc obrátit na nadřízené státní orgány své vlasti a učinit proti postupu policistů příslušné oznámení. Informace MZV ČR, č. j. 103518/2016-LPTP ze dne 3. 6. 2016 uvádí možnosti, kam lze podat stížnost na postup policejních či jiných státních orgánů. Z výpovědi žalobce nelze dospět k závěru, že by možnost ochrany ve své vlasti neměl, ale zřejmě žádné ochrany ani využít nechtěl (což i připustil), neboť činnost, do které se sám zapletl, byla nelegální. Krajský soud na základě výše uvedeného konstatuje, že žalobce nemůže s úspěchem očekávat udělení mezinárodní ochrany, aby se tímto způsobem vyhnul případné trestní odpovědnosti (za nelegální činnost) v zemi svého původu a povinnosti splatit svůj dluh. V této souvislosti krajský soud upozorňuje i na skutečnost, že žalobce z Antracytu odjel v roce 2010 nebo 2011, poté žil a pracoval v různých městech Ukrajiny a žádné další problémy s věřiteli až do svého odjezdu z Ukrajiny v roce 2013 neuváděl. Hlavním důvodem opětovného odjezdu žalobce z vlasti nebyla žádná azylově relevantní obava, ale dle jeho vlastního vyjádření skutečnost, že chtěl „začít nový život“ (viz pohovor ze dne 19. 8. 2016). V tomto směru lze přiměřeně odkázat na rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 16. 11. 2005, č. j. 4 Azs 34/2005 – 60, v němž je uvedeno: *„Institut azylu není nástrojem k řešení nepříznivé osobní či ekonomické situace žadatele. Právo na azyl založené na mezinárodních úmluvách totiž v sobě nezahrnuje právo osoby vybrat si zemi, kde se pokusí začít nový život odpovídající jejím představám, jelikož slouží výhradně k poskytnutí nezbytné ochrany cizím státem, je-li žadatel (popřípadě též jeho rodinný příslušník) ve vlastní zemi vystaven pronásledování ze zákonem vyjmenovaných důvodů, popřípadě existují-li jiné, zcela výjimečné okolnosti, za kterých by bylo „nehumánní“ azyl neudělit.“*

22. Nelze rovněž přehlédnout, že žalobce do ČR přicestoval v roce 2013 na cizí doklady a na území ČR pobýval nelegálně. O mezinárodní ochranu požádal až v okamžiku, kdy mu bylo uloženo správní vyhoštění na pět let (rozhodnutím ze dne 8. 8. 2016, založeným na čl. 15 správního spisu) a byl zajištěn za účelem realizace tohoto vyhoštění. To svědčí o zřejmé účelovosti žalobcem podané žádosti o mezinárodní ochranu, jejímž cílem byla snaha o legalizaci pobytu, aby se vyhnul realizaci správního vyhoštění. K nutnosti bezprostředně požádat o mezinárodní ochranu soud odkazuje na rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 20. 10. 2005, č. j. 2 Azs 423/2004 a ze dne 9. 2. 2006, č. j. 2 Azs 137/2005, v nichž se uvádí, že *„o azyl je nutno žádat bezprostředně poté, co má k tomu žadatel příležitost, a to nejen z hlediska zeměpisného, ale i časového. Jakkoliv totiž není v zákoně o azylu stanovena konkrétní lhůta, v níž je po překročení hranice potřeba požádat o azyl, je třeba, aby podání žádosti o azyl následovalo skutečně neprodleně po vstupu do ČR, nebrání-li tomu nějaké závažné okolnosti.“* V rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 13. 1. 2005, č. j. 3 Azs 119/2004 je uvedeno: *„Jestliže cizí státní příslušník o azyl požádá až po poměrně dlouhé době strávené v České republice za situace, kdy jiné možnosti úpravy a obnovy legálnosti pobytu na tomto území jsou vyčerpány, ztíženy nebo omezeny, jedná se přinejmenším o nepřímý důkaz toho, že situaci ve své domovské zemi, pokud jde o důvody, pro něž lze azyl udělit, ve skutečnosti nepociťoval natolik palčivě.“* Z konstantní judikatury Nejvyššího správního soudu se dále podává, že samotná snaha o legalizaci pobytu nemůže být azylově relevantním důvodem (srovnej například rozsudky ze dne 16. 2. 2005, č. j. 4 Azs 333/2004 - 69, ze dne 30. 6. 2004, č. j. 7 Azs 138/2004 - 44, ze dne 20. 10. 2005, č. j. 2 Azs 423/2004 - 81, ze dne 24. 2. 2005, č. j. 7 Azs 187/2004 - 94 nebo ze dne 10. 2. 2006, č. j. 4 Azs 129/2005 - 54). Dále platí, že *„azyl je institutem zcela výjimečným, který neslouží jako náhrada institutů zákona č. 326/1999 Sb., zákona o pobytu cizinců“* (srovnej rozsudek

Nejvyššího správního soudu ze dne 22. 1. 2004, č. j. 5 Azs 37/2003).

23. Z odůvodnění napadeného rozhodnutí (strany 5 až 6) vyplývá, že žalovaný se řádně zabýval obavami žalobce z povolání do ukrajinské armády v souvislosti s aktuální bezpečnostní situací na Ukrajině. K uvedené obavě krajský soud ve shodě se žalovaným konstatuje, že branná povinnost je zcela legitimní i podle mezinárodních úmluv, jimiž je ČR vázána (Ženevské úmluva, Mezinárodní pakt o občanských a politických právech, Úmluva o ochraně lidských práv a základních svobod). Soud odkazuje na judikaturu Nejvyššího správního soudu, který se opakovaně zabýval problematikou odmítání nástupu vojenské služby jakožto azylově relevantního důvodu. Lze tak odkázat např. na rozsudek ze dne 29. 3. 2004, č. j. 5 Azs 4/2004-49, v němž se uvádí: *„Odmítání nástupu k výkonu vojenské služby, která je ve státě původu povinná, nelze bez dalšího považovat za důvod pro udělení azylu podle § 12 zákona o azylu, zvláště není-li takové odmítání spojeno s reálně projeveným politickým přesvědčením nebo náboženstvím“* nebo na rozsudek ze dne 7. 8. 2012, č. j. 2 Azs 17/2012-44, kde je uvedeno: *„Samotné odmítání vojenské služby odůvodněné obavy z pronásledování ve smyslu § 12 písm. b) zákona o azylu ještě nezakládá, a to ani tehdy, pokud by výkon vojenské služby byl spojen s rizikem účasti při bojových akcích ve válečném konfliktu.“* Výhrada svědomí je tak jednou z výjimek, která by odůvodňovala případné udělení mezinárodní ochrany. Žalobce však v průběhu správního řízení nic takového neuváděl, pouze, že nechce jít do války a nechce zemřít. Podle judikatury Vrchního soudu v Praze (viz např. rozsudek ze dne 19. 8. 1994, č. j. 4 A 509/94) platí, že pouhá averze k vojenské službě či strach o život samy o sobě nepředstavují azylově relevantní důvod. Přiměřeně lze odkázat i na rozsudek Vrchního soudu v Praze ze dne 29. 7. 1994, č. j. 6 A 502/1994-39, podle něhož *„povolávání vlastních občanů k výkonu vojenské služby, byť i způsoby nevybíravými, popř. i vnitřní zákonodárství státu porušujícími, samo o sobě bez přistoupení dalších skutečností není ještě pronásledováním z důvodu rasy, náboženství, národnosti, příslušnosti k určité sociální skupině, nebo pro politické přesvědčení ve smyslu § 2 odst. 1 zákona č. 498/1990 Sb., o uprchlících.“*
24. Z podkladů založených ve správním spise plyne, že povolávací rozkazy lze na Ukrajině doručovat pouze do vlastních rukou, nikoliv do rukou rodinných příslušníků či obecně na adresu posledního hlášeného pobytu. Pokud tedy dotyčný takové dokumenty vlastnoručně nepřevzme, nejsou považovány za doručené, a neplyne z nich povinnost nástupu vojenské služby ani hrozba trestu za její nenastoupení. V projednávaném případě žalobce dosud žádný povolávací rozkaz neobdržel, resp. osobně si ho nepřevzal. K výkonu vojenské služby na Ukrajině a trestnímu postihu za její nenastoupení si krajský soud dovoluje dále odkázat např. na usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 11. 8. 2016, č. j. 2 Azs 135/2016-34, v němž se uvádí, že *„[p]okud stěžovatel vyjádřil obecný politický nesouhlas s účastí na bojových operacích probíhajících na východě Ukrajiny, je v dané věci třeba upozornit na informaci Ministerstva zahraničních věcí ze dne 9. 10. 2015, č. j. 115045/2015-LPTP, ve které se uvádí, že „[p]odmínky výkonu základní vojenské služby jsou na Ukrajině standardní. Vojáci základní vojenské služby nejsou povoláváni do zóny ATO (tj. antiteroristické operace), mohou se ale rozhodnout dobrovolně. (...) Vyhýbání se převzetí povolávacího rozkazu není kvalifikováno jako trestný čin. (...) Institut alternativní služby byl v minulém roce znovu zaveden. Vojáci základní vojenské služby mohou odmítnout sloužit například z náboženských důvodů a nastoupit na alternativní službu, klasicky je služba vykonávána v nemocnicích. Na základě rozhodnutí prezidenta Ukrajiny nesmí voják základní služby sloužit v zóně ATO, pokud se k tomu dobrovolně nerozhodne. Pro vyslání do zóny ATO musí voják projít tříměsíčním výcvikem a následně je začleněn do týlu. (...) Jak již*

bylo uvedeno, ve většině případů službu povolávání nenastoupí, protože se vyhýbají převzetí, což ale není kvalifikováno jako trestný čin a vojenská prokuratura se tím tudíž nezabývá.“ Z citované informace Ministerstva zahraničních věcí tak jasně vyplývá, že případná účast stěžovatele na vojenské operaci probíhající na východě Ukrajiny (tj. antiteroristické operaci) je odvislá od jeho vlastního rozhodnutí, jde v podstatě o dobrovolné rozhodnutí stěžovatele. Nutno zopakovat, že samotná vojenská služba na Ukrajině je hodnocena jako standardní, přičemž navíc existuje i možnost tzv. alternativní služby. S odkazem na tyto skutečnosti, tak nelze v obecném tvrzení stěžovatele týkajícím se odmítání účasti na „politické válce“ na Ukrajině spatřovat konkrétní důvod, který by udělení mezinárodní ochrany jeho osobě odůvodňoval.“ Uvedené závěry lze aplikovat i na případ žalobce.

25. S učiněnými závěry žalovaného, že žalobce nesplňuje podmínky pro udělení azylu dle § 12 zákona o azylu, se soud plně ztotožňuje.
26. Ve vztahu k neudělení azylu dle § 13 (azyl za účelem sloučení rodiny) a dle § 14 zákona o azylu (azyl z humanitárního důvodu) žalobce v žalobě žádné námitky neuplatnil. Soud proto po provedeném přezkumném řízení v obecné rovině konstatuje, že rozhodnutí žalovaného i v tomto směru považuje za správné, zákonné, zjištěným informacím odpovídající a taktéž náležitě odůvodněné.
27. Dle § 14a odst. 1 zákona o azylu se doplňková ochrana se udělí cizinci, který nesplňuje důvody pro udělení azylu, bude-li v řízení o udělení mezinárodní ochrany zjištěno, že v jeho případě jsou důvodné obavy, že pokud by byl cizinec vrácen do státu, jehož je státním občanem, nebo v případě, že je osobou bez státního občanství, do státu svého posledního trvalého bydliště, by mu hrozilo skutečné nebezpečí vážné újmy podle odstavce 2 a že nemůže nebo není ochoten z důvodu takového nebezpečí využít ochrany státu, jehož je státním občanem, nebo svého posledního trvalého bydliště.
28. Dle § 14a odst. 2 téhož zákona se za vážnou újmu podle tohoto zákona považuje a) uložení nebo vykonání trestu smrti, b) mučení nebo nelidské či ponižující zacházení nebo trestání žadatele o mezinárodní ochranu, c) vážné ohrožení života civilisty nebo jeho lidské důstojnosti z důvodu svévolného násilí v situacích mezinárodního nebo vnitřního ozbrojeného konfliktu, nebo d) pokud by vycestování cizince bylo v rozporu s mezinárodními závazky České republiky.
29. V § 14b odst. 1 zákona o azylu je upravena doplňková ochrana za účelem sloučení rodiny. Proti citovanému ustanovení žalobce rovněž žádné konkrétní žalobní námitky neuplatnil.
30. Krajský soud uvádí, že smyslem a účelem doplňkové ochrany je poskytnout subsidiární ochranu a možnost legálního pobytu na území České republiky těm žadatelům o mezinárodní ochranu, kterým nebyl udělen azyl, ale u nichž by bylo z důvodů taxativně uvedených v § 14a zákona o azylu neúnosné nebo jinak nežádoucí požadovat jejich vycestování. V odůvodnění této části rozhodnutí žalovaný vycházel jak z informací od žalobce, tak z informací získaných v průběhu správního řízení, které lze označit za transparentní, objektivní a aktuální v době vydání žalobou napadeného rozhodnutí a vypořádal se s nimi při posuzování skutečnosti, zda žalobci hrozí pro případ návratu vážná újma ve smyslu § 14a odst. 2 zákona o azylu. Dospěl k závěru, že tomu tak není, přičemž se z pohledu doplňkové ochrany opětovně zabýval všemi žalobcem tvrzenými důvody pro udělení mezinárodní ochrany.

31. Krajský soud ve shodě se žalovaným konstatuje, že žalobce neuvedl a ani soud nenalezl žádné skutečnosti, na základě kterých by žalobci mohla v případě návratu do vlasti hrozit vážná újma formou uložení nebo vykonání trestu smrti, neboť z podkladových zpráv vyplývá, že Ukrajina patří mezi státy, které trest smrti zrušily, a to pro všechny trestné činy již v roce 2000.
32. Žalovaný se řádně vypořádal i s neexistencí hrozby v podobě mučení nebo nelidského či ponižujícího zacházení nebo trestání s odkazem na výklad těchto pojmů (ve smyslu čl. 3 Evropské úmluvy o lidských právech) Evropským soudem pro lidská práva. Krajský soud doplňuje, že proti žalobci nebylo ve vlasti nikdy vedeno žádné trestní stíhání a v průběhu správního řízení se nezmínil o žádném jednání vůči sobě ze strany státních orgánů Ukrajiny, které by bylo možné považovat za vážnou újmu ve smyslu § 14a odst. 2 písm. b) zákona o azylu. Žalovaný se zabýval i tím, zda by žalobci mohla hrozit nějaká újma v souvislosti s tím, že v zahraničí požádal o mezinárodní ochranu. Ze zprávy MZV ČR č. j. 103518/2016-LTPT ze dne 3. 6. 2016 vyplývá, že není známo, že by byli neúspěšní žadatelé o mezinárodní ochranu po návratu na Ukrajinu nějakým způsobem perzekuováni, diskriminováni či znevýhodňováni ze strany státních orgánů. Krajský soud tak uzavírá, že žalobci v případě návratu do vlasti hrozba vážné újmy ve smyslu § 14a odst. 2 písm. b) zákona o azylu nehrozí.
33. Ve vztahu k ustanovení § 14a odst. 2 písm. c) zákona o azylu žalovaný na základě obstaných informací uvedl, že na území Ukrajiny neprobíhá takový ozbrojený konflikt, jehož důsledky by bylo možno pokládat ve vztahu k žalobci za vážnou újmu podle § 14a odst. 2 písm. c) zákona o azylu. Uvedl, že na základě opatřených informací je mu samozřejmě známo, že zhoršená bezpečnostní situace přetrvává pouze v Doněcké a Luhanské oblasti, kde probíhají ozbrojené střety mezi ukrajinskými bezpečnostními složkami a místními separatisty. Ve zbytku země je situace klidná a stabilní. Uvedené závěry žalovaného lze podpořit i judikaturou Nejvyššího správního soudu, který se opakovaně zabýval aktuální bezpečnostní situací na Ukrajině, se závěrem, že situaci na Ukrajině nelze vyhodnotit jako ozbrojený konflikt ve smyslu § 14a odst. 2 písm. c) zákona o azylu. Uvedl, že *„na Ukrajině nelze ani dříve, ani v současné době klasifikovat situaci jako „totální konflikt“, neboť probíhající ozbrojený konflikt nedosahuje takové intenzity, že by každý civilista z důvodu své přítomnosti na území Ukrajiny byl vystaven reálnému nebezpečí vážné újmy. Nutno upozornit, že se jedná o konflikt izolovaný pouze na východní části Ukrajiny, přičemž jeho intenzita i v dotčených oblastech výrazně kolísá.“* (srov. např. usnesení ze dne 15. 1. 2015, č. j. 7 Azs 265/2014-17, usnesení ze dne 25. 3. 2015, č. j. 3 Azs 259/2014-26, usnesení ze dne 18. 9. 2015, č. j. 2 Azs 194/2015-28, či usnesení ze dne 10. 12. 2015, č. j. 8 Azs 131/2015-24, ze dne 7. 3. 2018, č. j. 1 Azs 440/2017-17, ze dne 7. 6. 2018, č. j. 7 Azs 189/2018, ze dne 24. 9. 2018, č. j. 5 Azs 55/2017).
34. Z výpovědi žalobce je zřejmé, že je stále trvale hlášen k pobytu v domě svých rodičů v Čerkaské oblasti, které se zmíněná zhoršená bezpečnostní situace netýká. Před svým posledním odjezdem z Ukrajiny dva roky pobýval v Kyjevě a různých městech ve střední části Ukrajiny, které jsou od míst bojů značně vzdáleny. Za důvodnou proto soud neshledal žalobní námitku, že poslední místo žalobcova pobytu ve vlasti bylo v Luhanské oblasti, kde dle uvedených zpráv ještě stále probíhá ozbrojený konflikt. Žalobce ve správním řízení uvedl, že sice jeden rok (2010 nebo 2011) pobýval a pracoval ve městě Antracyt v Luhanské oblasti, ale nikdy tam nebyl hlášen k pobytu. Navíc odtamtud „utekl“, a není žádný rozumný důvod k tomu, proč by se právě tam musel vracet, když

celé dva roky před svým odjezdem z vlasti pobýval v Kyjevě a dalších městech ve střední části Ukrajiny. Vzhledem k místu posledního pobytu žalobce na území Ukrajiny, či s odkazem na možnost využití institutu vnitřního přesídlení (mimo zmíněné dvě ohrožené oblasti), je proto možné případnou obavu žalobce vyloučit. Přisvědčit lze i závěru žalovaného, že vycestování žalobce není v rozporu s mezinárodními závazky České republiky (§ 14a odst. 2 písm. d) zákona o azylu).

35. Krajský soud po zhodnocení výpovědí žalobce, důvodů a okamžiku podání žádosti o udělení mezinárodní ochrany a výše citovaných informací, nedospěl k závěru, že by žalobci v případě návratu do vlasti hrozilo přímé a bezprostřední nebezpečí vážné újmy pro některý z důvodů dle § 14a odst. 2 zákona o azylu. Se závěry žalovaného a podrobným odůvodněním i této části rozhodnutí se soud plně ztotožňuje a dovoluje si na ně odkázat, tak, jak připouští ustálená judikatura NSS, z níž plyne, že „*je-li rozhodnutí žalovaného důkladné, je z něho zřejmé, proč žalovaný nepovažoval právní argumentaci účastníka řízení za důvodnou a proč jeho odvolací námitky považoval za liché, mylné nebo vyvrácené, shodují-li se žalobní námitky s námitkami odvolacími a nedochází-li krajský soud k jiným závěrům, není praktické a ani časově úsporné zdlouhavě a týmiž nebo jinými slovy říkat totéž. Naopak je vhodné správné závěry si přisvojit se souhlasnou poznámkou*“ (viz např. rozsudky NSS ze dne 27. 7. 2007, č. j. 8 Afs 75/2005-130, publikovaný pod č. 1350/2007 Sb. NSS, ze dne 15. 7. 2011, č. j. 5 Afs 80/2010-74, nebo ze dne 24. 1. 2014, č. j. 5 As 68/2013-29).
36. Krajský soud na základě výše uvedeného uzavírá, že neshledal žádné vady správního řízení, které předcházelo vydání napadeného rozhodnutí, dle jeho názoru bylo rozhodnutí vydáno na základě náležitě zjištěného stavu věci § 3 správního řádu), pochybení soud neshledal ani v případě opatření podkladů pro vydání rozhodnutí a jejich hodnocení (§ 50 odst. 3 a 4 správního řádu). Žalobou napadené rozhodnutí bylo vydáno v souladu se zákonem, proto soud žalobu jako nedůvodnou zamítl (§ 78 odst. 7 s. ř. s.).

IV. Náklady řízení

37. O náhradě nákladů řízení soud rozhodl podle § 60 odst. 1 s. ř. s. Žalovaný, který měl ve věci plný úspěch, by měl právo na náhradu nákladů řízení před soudem proti žalobci, který ve věci úspěch neměl. Žalovaný náklady řízení nepožadoval, ostatně krajský soud ze správního spisu ani nezjistil, že by mu nějaké náklady nad rámec jeho úřední činnosti v souvislosti se soudním řízením vznikly, proto nepřiznal žádnému z účastníků právo na náhradu nákladů řízení.

Poučení:

Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvou (více) vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu, se sídlem Moravské náměstí 6, Brno. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud.

Lhůta pro podání kasační stížnosti končí uplynutím dne, který se svým označením shoduje se dnem, který určil počátek lhůty (den doručení rozhodnutí). Připadne-li poslední den lhůty na sobotu, neděli nebo svátek, je posledním dnem lhůty nejblíže následující pracovní den. Zmeškání lhůty k podání kasační stížnosti nelze prominout.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s. ř. s. a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém rozsahu a z jakých důvodů jej stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno.

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Hradec Králové 11. února 2019

JUDr. Ivona Šubrtová v. r.
samosoudkyně